

अत्र साधनवायुविनाशशब्दा अस्तीलाः ।

“शूरा अमरतां यान्ति पशुभूता रणाध्वरे” ।

अत्र पशुपदं कातर्यमभिव्यनक्तीत्यनुचितार्थत्वं । अप्रयुक्तत्वं तथा प्रसिद्धावपि कविभिरनादृतत्वं । यथा । “भाति पद्मः सरोवरे” । अत्र पद्मशब्दः पुंलिङ्गः । ग्राम्यत्वं यथा । “कटिस्ते हरते मनः” । अत्र कटिशब्दो ग्राम्यः । अप्रतीतत्वमेकदेशमात्रप्रसिद्धत्वं । यथा । “योगेन दलिताशयः” । अत्र योगशास्त्र एव वासनार्थ आशयशब्दः ।

“आशीःपरम्परां वन्दां कर्णे कृत्वा कृपां कुरु” ।

अत्र वन्दामिति किं वन्दीभूतायामुत वन्दनीयायामिति सन्देहः । नेयार्थत्वं रूढिप्रयोजनाभावादशक्तिकृतं लक्ष्यार्थप्रकाशनं । यथा ।

“कमले चरणाघातं मुखं सुमुखि तेऽकरोत्” ।

अत्र चरणाघातेन निर्जितत्वं लक्ष्यं । निहतार्थत्वमुभयार्थस्य शब्दस्याप्रसिद्धेऽर्थे प्रयोगः । यथा । “यमुनाशम्बरमम्बरं व्यतानीत्” । शम्बरशब्दो दैत्ये प्रसिद्ध इह तु जले निहतार्थः । “गीतेषु कर्णमादत्ते” । आङ्पूर्वो दाञ्धातुर्दानार्थेऽवाचकः । यथा वा ।

“दिनं मे त्वयि सम्प्राप्ते ध्वान्तकृन्नापि यामिनी” ।

अत्र दिनमिति प्रकाशमयार्थेऽवाचकं । क्लिष्टत्वमर्थप्रतीतेर्यवहितत्वं । “चीरोदजावसतिजन्मभुवः प्रसन्नाः” । अत्र चीरोदजा लक्ष्मीस्तस्या वसतिः पद्मं तस्य जन्मभुवो जलानि । “भूतये